

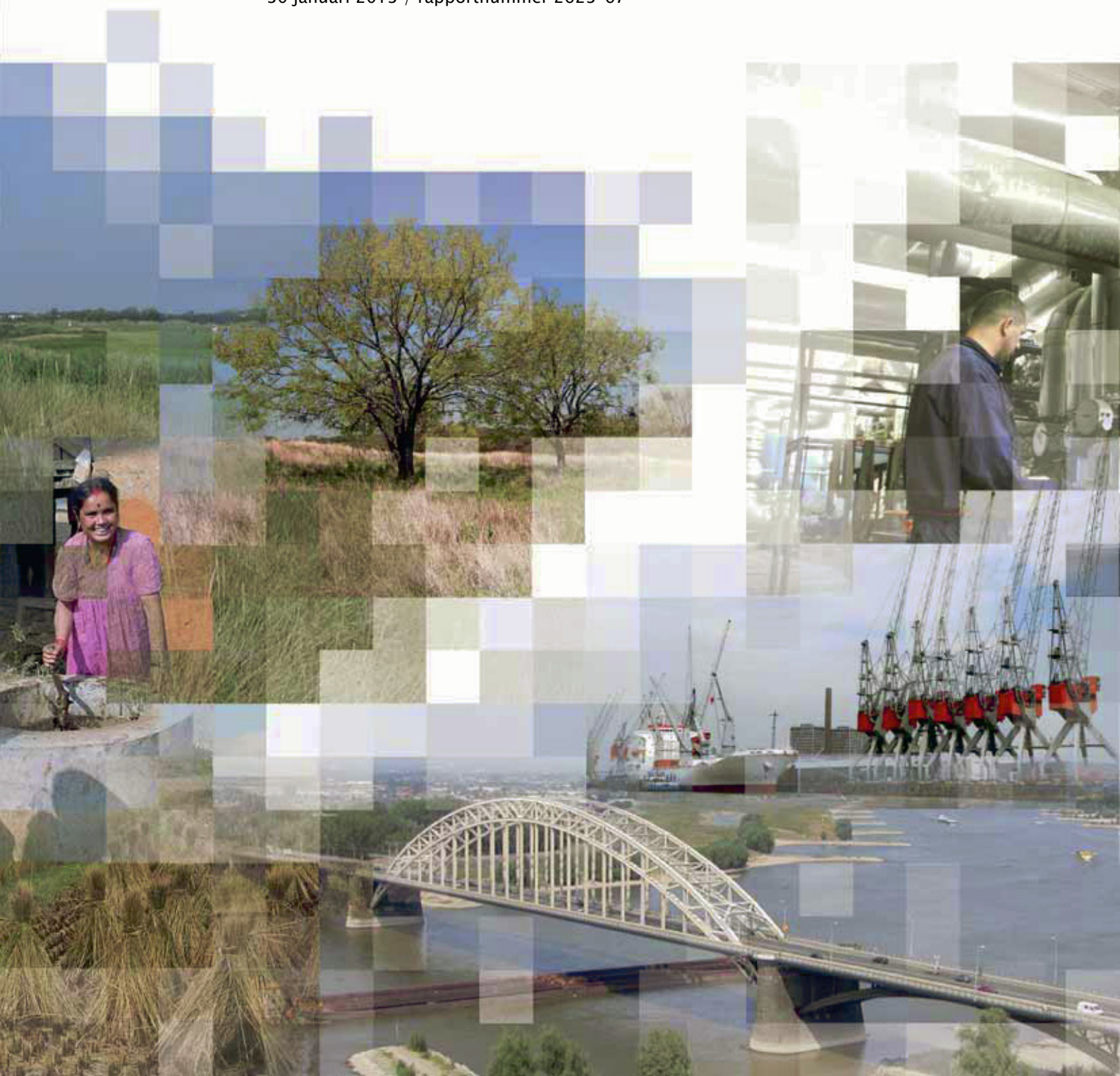

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

30 januari 2013 / rapportnummer 2623-67

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De gemeente Castricum heeft verschillende bestemmingsplannen voor het buitengebied. De gemeente wil deze bestemmingsplannen actualiseren en tot één plan samenvoegen. Het plangebied omvat het buitengebied van de gemeente Castricum exclusief de dorpskernen, het duingebied, het strandgebied, de bedrijventerreinen, de Woude en Bakkum Noord.

Vanwege de nabijheid van een aantal kwetsbare natuurgebieden en omdat het bestemmingsplan kaders stelt voor m.e.r.–(beoordeling)plichtige activiteiten, zijn een Passende beoordeling en een MER (milieueffectrapport)¹ opgesteld. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van Castricum. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna ‘de Commissie’)² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER een aantal tekortkomingen. Zij acht het opheffen ervan essentieel voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De tekortkomingen zijn:

- Het MER en de Passende beoordeling gaan uit van een afname van stikstofemissies door autonome ontwikkelingen.³ Deze afname is niet onderbouwd.
- Het MER bevat onvoldoende gebiedsspecifieke informatie over beschermde soorten en de mogelijke effecten daarop van het voornemen.
- Daarnaast blijkt uit het MER dat het voornemen (de maximalisatie van het bestemmingsplan) leidt tot een toename van stikstofdepositie. Mitigerende maatregelen zijn genoemd, maar de effecten daarvan zijn niet in het MER in beeld gebracht. Hierdoor kan aantasting van Natura 2000-gebieden in (de omgeving van) het plangebied, als gevolg van de emissie en de depositie van stikstof, niet worden uitgesloten. Ook is in het MER een scenario uitgewerkt dat de verwachte ontwikkelingen binnen het plangebied beschrijft. Dit scenario is voornamelijk opgebouwd uit verwachtingen en niet gebaseerd op planologische mogelijkheden. Een alternatief waarbij aantasting van natuurlijke kenmerken is uit te sluiten ontbreekt. De Commissie is van mening dat er alternatieven denkbaar zijn met minder milieugevolgen. Mogelijke elementen van zo'n alternatief kunnen zijn: (verdere) zonerings van ontwikkelingen en het beperken van omschakeling en/of nieuwvestiging van veehouderij.

De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

¹ Wordt hierna verwezen naar het MER, dan worden daarmee het MER en de Passende beoordeling tezamen bedoeld.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

³ De afname van stikstofemissies maakt alleen onderdeel uit van de referentiesituatie in het MER.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

2.1 Maximale mogelijkheden en stikstofdepositie op Natura 2000

Maximalisatie bestemmingsplan

In het bestemmingsplan krijgen bestaande agrarische bedrijven voor het uitoefenen van een grondgebonden veehouderijbedrijf een bouwvlak toegewezen van maximaal:

- 2 hectare op gronden met bestemming agrarisch;
- 1,5 hectare op gronden met bestemming agrarisch-waarden.

Het plan staat in een deel van het gebied nieuwvestiging van vier agrarische bedrijven toe. Daarnaast biedt het (ontwerp)bestemmingsplan mogelijkheden voor andere ontwikkelingen zoals schuilstallen voor vee en paarden, kamperen en paardenbakken (in het MER 'secundaire' ontwikkelingen genoemd).

Uit het MER blijkt dat:

- het voornemen leidt tot een toename van stikstofdepositie;
- er reeds sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarden voor de nabijgelegen Natura 2000-gebieden:
 - Noordhollands Duinreservaat;
 - Kennemerland-Zuid;
 - Eilandspolder;
 - Wormer- en Jisperveld;
 - Kalverpolder en Polder Westzaan.

Daarop concludeert het MER dat het voornemen, zonder mitigerende maatregelen om stikstofemissies te beperken voor de genoemde Natura 2000-gebieden, niet haalbaar is. De Commissie onderschrijft deze conclusie.

Het MER en Passende beoordeling noemen mogelijkheden om stikstofemissie te verminderen, maar de effecten hiervan zijn niet beschreven. Hierdoor acht de Commissie onvoldoende aannemelijk gemaakt dat aantasting van de Natura 2000-gebieden in (de omgeving van) het plangebied, als gevolg van het voornemen kan worden uitgesloten.

Het scenario

Het MER bevat ook een scenario ('het alternatief') waarin de effecten bij een reële ontwikkeling van de agrarische sector in het plangebied onderzocht zijn. Hiervoor is gebruik gemaakt van percentages stoppers, gelijkblijvers en groeiers (gebaseerd op landelijke trends).

Dit scenario schetst een beeld van de verwachte ontwikkelingen en effecten daarvan binnen het plangebied. Dit laat zien dat bij een minder dan maximale invulling geen toename van stikstofdepositie optreedt.

De Commissie wijst erop dat 'het alternatief' een scenario is, binnen hetzelfde planalternatief en niet een alternatief waarin de gemeente zelf sturing geeft aan ontwikkelingen in het buitengebied. Voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 moet worden uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden van het alternatief.

Uitgangspunten/berekeningen stikstofemissies

De Commissie merkt op dat:

- het MER en de Passende beoordeling uitgaan van een afname van stikstofemissies in de automatische ontwikkeling.⁴ Deze afname is niet onderbouwd;
- in de Passende beoordeling achtergrondconcentraties en stikstofdeposities bij maximalisatie van het bestemmingsplan binnen hetzelfde Natura 2000-gebied per habitattypen verschillen.⁵

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER:

- aannemelijk te maken dat de genoemde mitigerende maatregelen bij maximalisatie van het ontwerpbestemmingsplan voldoende effectief zijn om aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden als gevolg van dit plan uit te sluiten; óf
- een alternatief te onderzoeken waarin aantasting van natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden wel is uit te sluiten, bijvoorbeeld door de vertaling van het scenario in een (planologische uitvoerbaar) alternatief of na te gaan of de in het MER gebruikte maximale bouwvlakken en de bijbehorende dieraantallen in overeenstemming zijn met beschikbare gronden.

Zij adviseert daarbij ook:

- de afname van stikstofemissie in de autonome ontwikkeling te onderbouwen;
- de achtergrondconcentratie en stikstofdepositie in de Passende beoordeling te verifiëren, en/of op kaart weer te geven.

De Commissie wijst erop dat bovenstaande aanleiding kan geven om de passende beoordeling te actualiseren.

2.2 Soortenbescherming

Het MER gaat niet specifiek in op de in het gebied voorkomende soorten die beschermd worden door de Flora- en faunawet. Op basis van voorkomende natuur- en landschapstypen is een beschrijving gegeven van de te verwachten beschermde soorten. Deze beschrijving is erg algemeen, niet locatiespecifiek en niet kwantitatief. Vervolgens stelt het MER dat er geen effecten te verwachten zijn, tenzij er bebouwing wordt gerealiseerd. Het MER bevat geen nader onderbouwde effectbeschrijving.

⁴ Dit is niet van toepassing op de referentiesituatie van de Passende beoordeling (deze gaat uit van de huidige situatie).

⁵ Zie tabel 2, pagina 16 en tabel 4, pagina 35-36 van de Passende beoordeling. Het kan zijn dat binnen een (groot) Natura 2000-gebied de achtergrondconcentraties verschillen.

Hierdoor is niet duidelijk of en welke mogelijke gevolgen het voornemen kan hebben voor (de instandhouding van) deze soorten. De Commissie merkt op dat compensatie van effecten op beschermde soorten niet zondermeer doorgeschoven kan worden naar een latere fase van de besluitvorming. Voor sommige strikt beschermde soorten, die mogelijk in het gebied voorkomen, is namelijk een ontheffing alleen mogelijk als aan specifieke voorwaarden is voldaan. Wanneer de ruimtelijke ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt leiden tot effecten op beschermde soorten, staat dan ook niet op voorhand vast dat met compensatie daadwerkelijk ontheffing kan worden verkregen.

Omdat in het MER niet goed verkend is welke beschermde soorten er voorkomen, hoe groot de kans op effecten is en welke opties er zijn om, zo nodig, effecten te voorkomen of te mitigeren, heeft het MER niet aannemelijk gemaakt dat de Flora- en faunawet de uitvoering van het bestemmingsplan niet in de weg staat. De Commissie denkt hierbij bijvoorbeeld aan vleermuizenkolonies in gebouwen of vogels met een vaste rust- en verblijfplaats in de aangewezen en uit te breiden bouwvlakken.

De Commissie vindt het essentieel dat voor besluitvorming wordt verkend hoe groot de kans is dat overtreding van de Flora- en faunawet een drempel vormt voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen en welke opties er zijn om, zo nodig, effecten te voorkomen of te mitigeren. De Commissie adviseert dit aspect conform haar advies Reikwijdte en detailniveau van het MER Bestemmingsplan Buitengebied d.d. 12 maart 2012⁶ uit te werken.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Effecten landschap

Het MER laat zien dat het voornemen negatieve gevolgen heeft voor het landschap. Bij de beoordeling is een onderscheid gemaakt tussen de verschillende landschappen, waarbij de effecten op de landschappen waarin ontwikkelingen worden toegestaan als negatief tot sterk negatief zijn aangeduid.

In het scenario wordt ook ontwikkelruimte geboden, zij het in mindere mate en meer gespreid. Desondanks zijn de effecten op het landschap als neutraal beoordeeld.

Gezien de geboden ontwikkelruimte in zowel het voornemen als 'het alternatief' acht de Commissie de beoordeling van de effecten op het landschap te positief. De Commissie adviseert bij de besluitvorming met deze kanttekening rekening te houden.

⁶ rapport nummer 2623-29.

3.2 Gevolgen bollenteelt

Uit het MER⁷ blijkt dat in sommige gevallen zeer verhoogde waarden van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater zijn aangetoond. Omdat de watersystemen van elkaar zijn gescheiden, zijn er volgens het MER in de Natura 2000-gebieden geen gevolgen te verwachten van verontreiniging van oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen. Uit het MER blijkt wel dat er een negatief effect is op natuurwaarden (weidevogels).

Ook geeft het MER (pagina 39) aan dat de lager gelegen gronden vooral te benutten zijn voor watergerelateerde functies, voor 'natte' natuur resp. extensievere vormen van grondgebonden landbouw, terwijl de hoger gelegen gronden zich beter lenen voor een meer intensieve landbouwpraktijk. Hierbij constateert het MER wel dat als voorwaarde geldt dat af- en uitspoeling van gewasbeschermingsmiddelen beperkt blijft.

In het gehele gebied dient echter rekening gehouden met wisselteelt van bloembollen, en de mogelijke effecten daarvan. Het MER laat niet eenduidig zien dat bollenteelt verenigbaar is met de watergerelateerde functies, 'natte' natuur en agrarisch natuurbeheer.

Gelet op de mogelijkheden voor de wisselteelt van bloembollen adviseert de Commissie de gevolgen van de verontreiniging van het oppervlaktewater met gewasbeschermingsmiddelen beter in kaart te brengen, en een uitwerking van relevante maatregelen om deze verontreiniging tegen te gaan.

3.3 Weidevogelgebieden

Het MER beschrijft de effecten op weidevogelgebieden.⁸ Dit is beperkt tot behoud en verlies van leefgebied. Naast het leefareaal voor weidevogels kan ook verstoring en verdroging aan de orde zijn, dit is niet bij de beoordeling van de effecten betrokken.

⁷ Zie pagina 93 van het MER.

⁸ Een deel van de gronden in het buitengebied van Castricum zijn door de Provincie aangewezen als weidevogelgebied.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Castricum

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van Castricum

Besluit: vaststellen bestemmingsplan buitengebied

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling en kaderstelling voor categorie D14

Activiteit: opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 28 december 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 29 december 2011 tot en met 25 januari 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 20 december 2011

start adviesperiode: 23 januari 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 12 maart 2012

kennisgeving MER: 7 november 2012

ter inzage legging MER: 7 november t/m 19 december 2012

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 5 november 2012

toetsingsadvies uitgebracht: 30 januari 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

W. Foppen

Drs. W.C.M. van Hooff

Ing. mr. M.J.P. van Lieshout

Drs. F.H. van der Wind (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag.

De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- PlanMER Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum, SAB, 18 september 2012;
- Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum, SAB, 24 oktober 2012;
- Toelichting bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum, SAB, 24 oktober 2012;
- Nota inspraak en overleg Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum, SAB, 24 oktober 2012;
- Kaartmateriaal 'Verbeelding', SAB, 24 oktober 2012.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan buitengebied gemeente Castricum

ISBN: 978-90-421-3653-3

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

